

DVADESET ČETVRTO RAMAZANSKO SIJELO

OPIS STANOVNIKA DŽENNETA

-Allah nas Svojom dobrotom i plemenitosti učinio od njih-

Sva hvala pripada samo Allahu, Onome koji je sve s velikom mudrošću stvorio, koji je nebesa od Zemlje razdvojio, a bili su jedna cjelina. Iz Svoje mudrosti podijelio je ljude na sretne i nesretne. Za sreću je propisao razloge kojih se pridržavaju bogobožazni, oni koji prate završnicu pa odabiru ono što je vječnije.

Hvalim Ga iako znam da Mu se istinski nikada zahvaliti ne mogu, zahvaljujem Mu se jer On Svevišnji nikada neće prestati biti dostojan zahvale. Svjedočim da nema istinskog boga osim Allaha Jedinog, koji nema sudruga, On je vlasnik svih ljudi. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik, onaj koji je bio najpotpunije stvorenje po izgledu i ponašanju. Neka je Allahov salavat i selam na njega i na njegova druga Ebu Bekra es-Siddika, onoga koji je odlikovan nad drugima, i neka je salavat i selam na pravednog Omera koji ljudima nije činio nepravdu, i na Osmana koji se predao šehadetu, i na Aliju koji je prolazno prodao za vječno. Neka je salavat i selam na Vjerovjesnikovu porodicu i ostale ashabe, istinske pomagače Allahove vjere.

Draga moja braćo, čuli ste kakav je Dženneta, kakva su njegova uživanja, radosti, sreća i ljepote. Stoga, tako mi Allaha, za Džennet treba da rade radnici, za njega treba da se takmiče vjernici, u traganju za njim čovjek treba da provede svoj život ostavljajući manje vrednije. Ako pitate za djela i puteve koji vode do Dženneta, Allah, subhanehu ve te'ala, pojašnjava ih u Objavi koju je spustio Svome najodabranijem Poslaniku. Kaže Uzvišeni Allah:

﴿ وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٧٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَنُظُمِ الْفَنَظِ وَالْمَآفِيقِ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٧٤﴾ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ اللَّهُ ذُنُوبَهُ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٥﴾ ﴾

"I nastojte da zaslužite oprost Gospodara svoga i Džennet prostran kao nebesa i Zemlja, pripremljen za one koji se Allaha boje, za one koji, i kad su u obilju i kad su u oskudici, udjeljuju, koji srdžbu savlađuju i ljudima praštaju – a Allah voli one koji dobra djela čine: i za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijehе svoje zamole – a ko će oprostiti grijehе ako ne Allah?! – i koji svjesno u grijehu ne ustraju."³²²

U ovim plemenitim ajetima spomenuto je nekoliko osobina stanovnika Dženneta.

Prva osobina jeste bogobožnost, tj. vjernici su se bojali svoga Gospodara, pa su se zaštitili od Njegove kazne izvršavanjem Njegovih naredbi – pokoravajući Mu se i nadajući se Njegovoj nagradi – ali i ostavljanjem Njegovih zabrana, pokoravajući Mu se i strahujući od Njegove kazne.

Druga osobina jeste nesebično udjeljivanje imetka i u obilju i u oskudici. Dakle, udjeljivali su ono što im je bilo naređeno da udijele i sve su to činili na propisan način, pa su izdvajali zekat, milostinju, izdržavali su one koji su kod njih imali pravo na to, izdvajali su za potrebe borbe na Allahovom putu i na drugim putevima dobra. Sve ovo su izdvajali i kada su bili u izobilju i u oskudici. Izobilje i bogatstvo nije ih obmanulo i ponukalo da strastveno vole novac, škrtare i neprestano priželjkuju njegovo uvećanje. Isto tako, teška finansijska situacija i oskudica nije ih podstaknula da ostavljaju i gomilaju novac iz straha da im može zatrebati.

Treća osobina jeste savlađivanje srdžbe, dakle vodili su računa o svome ponašanju u stanju srdžbe, pa nisu prelazili granicu, nisu činili nepravdu i zavidjeli drugima zbog postojeće srdžbe.

Četvrta osobina kazuje da su oni praštali ljudima ako bi im neko od njih učinio nepravdu, pa se nisu svetili radi sebe iako su to bili u mogućnosti. Iz Allahovih, subhanehu ve te'ala, riječi: **"...a Allah voli one koji dobra djela čine..."**, zaključuje se da opraštanje nije pohvalno izuzev kada će se time postići neko dobro, tj. kada doprinosi popravljanju stanja. A što se tiče praštanja nakon kojeg se povećava

³²² Prijevod značenja Ali Imran, 133-135.

zlo nasilnika, tada takvo praštanje nije pohvalno niti će se dobiti nagrada za njega. Svevišnji Allah je rekao:

﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾﴾

"...a onoga koji oprost i izmiri se, Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine."³²³

Peta osobina – pokajanje i traženje oprosta za počinjeno nedjelo i grijeh. Dakle, kada bi vjernici počinili kakvo ružno djelo ili kada bi se prema sebi ogriješili, Allaha bi se sjetili i oprost za grijehe svoje od Njega zatražili. *Fahiše* jeste ogavni veliki grijeh, poput bes-pravnog ubistva, neposlušnosti roditeljima, jedenja kamate, jedenja imetka jetima, bježanja s bojnog polja, bluda, krađe i sličnih velikih grijeha. A što se tiče griješenja prema sebi, to je općenitije i obuhvata i male i velike grijehe. Shodno tome, kada vjernici učine nešto od spomenutih grijeha, prisjete se veličine Onoga prema kome griješe i u njihovim srcima pojavi se strah od Njega, prisjete se Njegove milosti i Njegova oprosta i predaju se razlozima koji vode do Njegove milosti i oprosta, zatraže oprost za svoje grijehe, zamole Ga da im prekrije njihove grijehe i otkloni kaznu. Iz Allahovih, subhanehu ve te'ala, riječi: **"...a ko će oprostiti grijehe ako ne Allah?!"**, zaključuje se da oni nisu tražili oprosta od nekoga drugog mimo Allaha, jer grijehe ne oprašta niko drugi do Allah.

Šesta osobina jeste da oni nisu svjesno ustrajavali u činjenju grijeha, znajući da je to grijeh i poznavajući veličinu Onoga prema kome bi činili grijeh, poznavajući blizinu Allahovog oprosta. Naprotiv, žurili su da ostave griješenje i da se pokaju. Svjesno ustrajavanje u grijesima pretvara male grijehe u velike i polahko odvodi svoga počinioca u teške i opasne situacije.

Također, Uzvišeni Allah kaže:

﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ﴿٤﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ

³²³ Prijevod značenja Eš-Šura, 40.

عَبْرَ مَلُومِيكَ ⑥ فَمَنْ آتَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ⑦ وَالَّذِينَ هُمْ لَا يُمَنِّتُهُمْ وَعَسَدَهُمْ ذَعُونَ ⑧ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ⑨ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ⑩ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ⑪

"Vjernici su (na Sudnjem danu) uspjeli, oni koji molitvu svoju ponizno obavljaju, i koji ono što ih se ne tiče izbjegavaju, i koji milostinju udjeljuju, i koji stidna mjesta svoja čuvaju – osim od žena svojih ili onih koje su u posjedu njihovu, oni, doista, prijekor ne zaslužuju; a oni koji i pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju – i koji o povjerenim im emanetima i ugovorima svojim brinu, i koji molitve svoje na vrijeme obavljaju – oni su dostojni nasljednici, koji će Džennet naslijediti, oni će u njemu vječno boraviti."³²⁴

U ovim plemenitim ajetima istovremeno je spomenuto nekoliko osobina stanovnika Dženneta.

Prva osobina: oni su vjernici koji vjeruju u Allaha i u sve što je obaveza vjerovati, poput vjerovanja u Allahove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Posljednji dan, odredbu dobra i zla. U sve to oni vjeruju takvim imanom koji ih podstiče na prihvatanje, poniznost i verbalno i praktično izvršavanje.

Druga osobina: skrušeni su u svojim namazima, svoje namaze obavljaju prisutnih srca, smirenih pokreta, dok klanjaju zamišljaju da stoje pred Svevišnjim Allahom, obraćaju Mu se Njegovim govorom, približavaju Mu se Njegovim spominjanjem, pribjegavaju Mu u svojim dovama, tako da su skrušeni i svojom spoljašnjosti i svojom nutrinom.

Treća osobina: klone se svega onoga što ih se ne tiče, tj. udaljavaju se od svakog govora i djela u kojima nema nikakve koristi. Dakle, odlučno se klone takvih besposlica i svoje dragocjeno vrijeme provode samo u korisnim stvarima. Isto kao što svoje namaze čuvaju svojom skrušenošću, tako i svoje vrijeme čuvaju od beskorisnih stvari. Ako se udaljavaju od svega što im ne koristi, onda se još više udaljavaju od onoga što im šteti.

³²⁴ Prijevod značenja El-Mu'minun, 1-11.

Četvrta osobina: udjeljuju milostinju. Ovdje se pod milostinjom najvjerojatnije misli na obavezno izdvajanje zekata, a moguće je da se misli na sve riječi i djela kojima čiste svoje duše.

Peta osobina stanovnika Dženneta: čuvaju svoja stidna mjesta, svoje spolne organe, izuzev od svojih suprugica ili onih koje su u posjedu njihovu, pa kao takvi oni prijekor ne zaslužuju. Oni čuvaju svoje spolne organe od bluda i homoseksualizma jer je to grijeh prema Allahu, ali i grijeh kojim se narušavaju moralne i društvene vrijednosti. Čuvanje spolnog organa obuhvata i mnogo više, odnosno pod istim se podrazumijeva i čuvanje pogleda, odnosno obaranje pogleda i nedoticanje zabranjenog. Iz Allahovih, subhanehu ve te'ala, riječi: "**...oni, doista, prijekor ne zaslužuju...**", zaključuje se da muškarac zaslužuje prijekor i grijeh ukoliko zadovolji svoje strasti mimo svojih suprugica i robinja, jer se samo sa suprugama ispunjava urođena potreba za zadovoljavanjem strasti, dolazi se do potomstva i sličnih koristi. U općenitim riječima Svevišnjeg Allaha: "**...a oni koji i pored toga traže, oni u zlu sasvim pretjeruju...**", dokaz je zabranjenosti samozadovoljavanja, jer svako zadovoljavanje strasti, koje se upražnjava u vanbračnim vezama, nije dozvoljeno.

Šesta osobina: vode brigu o svojim emanetima – povjerenim stvarima i svojim ugovorima. Emanet je sve ono što se čovjeku povjeri, svejedno bilo to verbalnog ili praktičnog karaktera. Dakle, ako ti se neko tajno obrati, znaj da ti je povjerio emanet! Onaj koji pred tobom učini neko djelo za koje ne voli da drugi saznaju, znaj da ti je povjerio emanet! Onaj koji ti ostavi svoj imetak na čuvanje, povjerio ti je emanet! Ugovor je ono čega se čovjek pridržava u dogovoru s drugim, poput zavjeta Allahu ili poput prisutnih ugovora među ljudima. Tako, stanovnici Dženneta vode brigu o emanetima i ugovorima između njih i Svevišnjeg Allaha, isto kao što vode brigu i o emanetima i ugovorima između njih i drugih stvorenja. U ovo ulazi i ispunjavanje dogovora, ispunjavanje dozvoljenih uvjeta u dogovorima.

Sedma osobina stanovnika Dženneta jeste da oni ustrajavaju u obavljanju namaza, čuvaju svoje namaze od zapostavljanja i ostavljanja, tako što ih obavljaju u njihovim namaskim vremenima, na najpotpuniji način, sa svim namaskim šartovima, ruknovima i vadžibima.

Osim navedenih osobina, Uzvišeni Allah u Svojoj Knjizi spominje i brojne druge osobine stanovnika Dženneta, kako bi postale sastavni dio ličnosti onoga koji želi da stigne do Dženneta.

Što se tiče hadisa Allahovog Poslanka, sallallahu alejhi ve sellem, koji govore o osobinama stanovnika Dženneta, oni su, također, brojni.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Ko izabere put da na njemu traži znanje, Allah će mu time olakšati put do Dženneta.*"³²⁵

Također, Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Želite li da vas obavijestim čime to Allah briše grijeha i podiže stepene?!*" Prisutni su rekli: "Svakako, Allahov Poslaniče!", a on je rekao: "*Upotpunjavanje abdesta u teškim i nepogodnim uvjetima, mnoštvo koraka do džamije i iščekivanje narednog namaza nakon prethodno obavljenog namaza.*"³²⁶

Omer b. El-Hattab, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Nema nijednog od vas da se abdesti i uljepša svoj abdest a zatim kaže: 'Ešhedu en la ilahe illallah, vahdehu, la šerike lehu, ve ešhedu enne Muhammeden abduhu ve resuluhu – Svjedočim da nema istinskog boga osim Alaha jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik', a da mu se neće otvoriti svih osam vrata Dženneta, da uđe na koja god hoće!*"³²⁷

Također, Omer b. El-Hattab, radijallahu anhu, prenosi hadis u kojem se spominje da će ući u Džennet onaj koji iskreno iz svoga srca bude ponavljao za mujezinom.³²⁸

Osman b. Affan, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Ko sagradi džamiju tražeći time samo Allahovo zadovoljstvo, Allah će mu sagraditi kuću u Džennetu!*"³²⁹

Ubade b. Es-Samit, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Pet dnevnih namaza Svevišnji Allah*

³²⁵ Muslim.

³²⁶ Muslim.

³²⁷ Muslim.

³²⁸ Muslim.

³²⁹ Muttefekun alejhi.

*propisao je Svojim robovima, pa ko dođe u potpunosti s njima, ništa od njih ne zapostavi, ne umanji njihovo pravo, takvom će kod Allaha pripasti obećanje da ga Allah uvede u Džennet.*³³⁰

Prenosi se od Sevbana, radijallahu anhu, da je upitao Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, o djelu koje će ga uvesti u Džennet, pa mu je rekao: "*Na tebi je da mnogo činiš sedždu, jer, uistinu, ti nećeš pasti ni na jednu sedždu Allahu, subhanehu ve te'ala, a da ti On njome neće povećati stepen i obrisati grijeh.*"³³¹

Ummu Habiba, radijallahu anha, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Nema nijednog muslimana da svakog dana klanja Allahu dvanaest rekata – dobrovoljnih a ne obaveznih – a da mu Allah neće sagraditi kuću u Džennetu.*"³³² To su četiri rekata prije podnevskog farza i dva rekata poslije, dva rekata poslije akšamskog farza, dva rekata poslije ikindijskog farza i dva rekata prije sabahskog farza.

Muaz b. Džebel, radijallahu anhu, pripovijeda da je rekao Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Obavijesti me o djelu koje će me uvesti u Džennet i udaljiti od Vatre?" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "*Pitao si o nečemu velikom! A, doista, to je lahko onome kome Allah olakša! Obožavaj samo Allaha i ni u čemu Mu širk ne čini, uspostavlja i obavlja namaz, izdvajaj zekat, posti ramazan i hodočasti Bejtullah.*"³³³

Sehl b. Sa'd, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Uistinu u Džennetu postoji jedna kapija koja se zove Rejjan. Na nju će ući na Sudnjem danu samo postači i nakon njih na nju neće ući niko drugi.*"³³⁴

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Umra do umre razlog su brisanja grijeha koji se počinu između njih, a za primljeni hadždž nema druge nagrade osim*

³³⁰ Ahmed, Ebu Davud i Nesai. Hadis je došao brojnim putevima pa jedan drugog pojačavaju.

³³¹ Muslim.

³³² Muslim.

³³³ Ahmed i Tirmizi koji hadis ocjenjuje vjerodostojnim.

³³⁴ Muttefekun alejhi.

Dženneta.³³⁵

Džabir b. Abdillāh, radijallāhu anhumā, prenosi da je Allahov Poslanik, sallāllāhu alejhi ve sellem, rekao: "*Ko bude imao tri kćerke, pa ih bude pomagao, milostivo postupao prema njima i izdržavao ih, njemu je Džennet zagaranovan.*" Rečeno je: "Allahov Poslanice, a ukoliko bude imao dvije kćerke?" Odgovorio je: "*Pa, ako bude imao i dvije kćerke.*" Rečeno je: "Pojedini su smatrali da je bio upitan i za jednu, rekao bi i jedna."³³⁶

Ebu Hurejre, radijallāhu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallāllāhu alejhi ve sellem, upitan o razlogu koji će najviše ljudi uvesti u Džennet, pa je rekao: "*Bogobojaznost i lijepo ponašanje.*"³³⁷

'Ijjad b. Himar el-Mudžāšī'i, radijallāhu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallāllāhu alejhi ve sellem, rekao: "*Stanovnici Dženneta su trojica: pravedni vladar koji udjeljuje (pomaže) drugima i u tome ustrajava (podržan je u tome), čovjek koji je milostiv i blagog srca prema svakom svome bližnjem i čedni musliman koji vodi brigu o čednosti svoje porodice.*"³³⁸

Draga moja braćo, ovo su hadisi Vjerovjesnika, sallāllāhu alejhi ve sellem, koji onome ko želi ući u Džennet pojašnjavaju veliki broj djela stanovnika Dženneta. Allāha molim da nam olakša ulazak u Džennet, da nas podrži u činjenju djela koji vode do njega, uistinu je Allah darežljiv i plemenit.

Neka je Allahov salavat i selam na našega vjerovjesnika Muhammeda, njegovu porodicu i sve ashabe.

³³⁵ Muttefekun alejhi.

³³⁶ Ahmed. Lanac prenosilaca je slab, ali hadisu svjedoče drugi vjerodostojni hadisi poput hadisa: "*Ko bude iskušan nečim od svojih kćerki, pa lijepo postupi prema njima, one će mu biti zastor od džehennemske vatre!*" (Muslim)

³³⁷ Tirmizi i Ibn Hibban koji ga ocjenjuje vjerodostojnim. Međutim, lanac prenosilaca nije takav, ali je tekst hadisa vjerodostojan.

³³⁸ Muslim u podužem hadisu.